

POUM

F REVISIÓ DEL
PLA URBANÍSTIC
DE FIGUERES

REVISIÓ DEL PLA URBANÍSTIC DE FIGUERES

PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

ASSEMBLEA PARTICIPATIVA DEL POUM

Taller participatiu a partir del document de “Bases de la revisió del POUM”

MEMÒRIA DE RESULTATS

1.- INTRODUCCIÓ

El present document presenta els resultats derivats del taller de participació ciutadana dinamitzat en el marc de la II Assemblea Participativa del POUM Figueres.

El taller s'emmarca dins el programa participatiu dissenyat per acompanyar els treballs de revisió del planejament de Figueres que conduiran a la redacció i aprovació del nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM), i que definirà com ha de ser la ciutat dels propers 30 anys.

Cal destacar que l'Assemblea Participativa del POUM esdevé un òrgan de seguiment i avaluació del programa de participació, que es reunirà com a mínim 3 vegades durant tot el procés de revisió del POUM:

- La primera sessió de l'Assemblea Participativa (25/02/2014) va servir per presentar una síntesi dels resultats derivats de la primera onada de tallers sectorials dinamitzats durant la tardor de l'any 2013.
- Durant la segona sessió (24/11/2014), es va presentar un resum del document de "Bases de la revisió del POUM" i es va generar un debat participatiu per recollir-ne valoracions ciutadanes

2.- INFORMACIÓ BÀSICA DEL TALLER PARTICIPATIU

DATA: dilluns 24 de desembre de 2014.

HORA: 19.30 h

DURADA: 2 hores 30 minuts

LLOC: Escola Parc de les Aigües

NOMBRE PARTICIPANTS: 21

DINAMITZACIÓ DELS TALLERS:

Neòpolis => 1 dinamitzador de Neòpolis per cada grup de treball (3)

Tècnics locals per exposar informació del projecte i aclarir dubtes tècnics durant els debats.

ÀMBITS DE DEBAT: (1) Millora de la ciutat construïda (2) Estructura perimetral, espais oberts i relacions amb altres municipis (3) Altres aspectes a considerar

OBJECTIUS DEL TALLER PARTICIPATIU:

- ❖ Garantir el dret dels ciutadans a estar informats i ser consultats sobre el procés de revisió del planejament urbanístic de Figueres.
- ❖ Recollir valoracions i criteris ciutadans respecte el document de “Bases de la Revisió del POUM Figueres”.

ESTRUCTURA DEL TALLER

<i>Hora</i>	<i>Acció</i>	<i>Responsables</i>
19:30	a) Benvinguda.	* <i>Check in</i> : Neòpolis * Paraules inicials de benvinguda: Xavier Ludevid. Gerent d'Urbanisme de l'Ajuntament de Figueres
19:45	d) Presentació de resultats del document de "Bases de la Revisió del POUM"	* Ferran Navarro (Equip Redactor extern)
20:45	c) Presentació general sobre els objectius del taller de participació	* Neòpolis
20:50	d) Divisió dels participants en grups (3)	* Neòpolis
20:55	e) Inici de la recollida de valoracions ciutadanes. Per cada àmbit temàtic (3): - Presentació (a cada grup) d'informació específica referida a l'àmbit posat a debat (<u>Millora de la ciutat construïda / Estructura perimetral, espais oberts i relacions amb altres municipis/ Altres aspectes a considerar</u>) - Treball de debat ciutadà (dinàmica de grups)	* Dinamització: Neòpolis * Informacions i aclariment de possibles dubtes: tècnics municipals
22:00	f) Agraïments i cloenda del taller	* Neòpolis i Ajuntament

DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA ENTREGADA ALS PARTICIPANTS:

ASSEMBLEA PARTICIPATIVA DEL POUM

Document de “Bases de la revisió del POUM”

TALLER PARTICIPATIU

INTRODUCCIÓ: D'ON VENIM I ON SOM?:

Els creixements de Figueres, des de l'any 1957, s'han basat fonamentalment:

- En la completació d'una estructura central derivada del nucli antic.
- En els creixements a través dels diferents camins d'arribada.
- En una primera ocupació dels petits espais buits generats.
- I en una posterior expansió a través dels projectes d'eixample del segle XIX.

L'augment de població, i l'expansió urbana residencial en les darreres dècades (90' / 00') han ocupat part del territori a l'oest, però majoritàriament s'han concentrat en les àrees centrals entre l'Avda. Salvador Dalí i el ferrocarril.

Des de l'any 1957 fins l'actualitat, la població resident a Figueres ha passat dels 16.639 habitants als 45.706 habitants. Per tant, la població quasi s'ha triplicat, però la major part d'aquest creixement s'ha concentrat en les àrees centrals. Aquesta estructura central, per tant, està al límit del col·lapse.

També cal tenir en compte que l'estructura que l'embolcalla té dificultats de funcionalitat interna ja que:

- No s'ha pogut completar.
- Presenta discontinuïtats evidents.
- I té dificultats de relació amb els municipis veïns (sobretot amb Vilafant a l'oest).

Les disposicions i condicionants territorials que provenen dels diferents plans supramunicipals i sectorials, així com dels projectes d'infraestructures viàries i ferroviàries estaran presents en les propostes finals del nou POUM, però cal tenir en compte que:

- **ABAST DE LA REGULACIÓ: Les solucions finals pel que fa als aspectes d'àmbit territorial s'escapen, en gran mesura, de les capacitats reals del POUM en tant que document que regula l'urbanisme únicament al terme municipal de Figueres.**
- **NOU CONTEXT: La situació conjuntural és molt diferent avui de la que existia quan es van propiciar les propostes territorials abans de l'any 2010. Per tant, cal posar en qüestió gran part del contingut expansiu que contenen.**

TEMA DE DEBAT 1.- Millora de la ciutat construïda

La ciutat construïda encara té un potencial considerable de creixement, però és cada cop més evident que l'estructura urbana que la sustenta no dóna més de sí, i s'apropa a un "col·lapse" que compromet la qualitat dels espais urbans i l'eficàcia de la mobilitat.

Cal tenir en compte, doncs, que la conseqüència d'aquesta anomalia (potencial de creixement vs estructura urbana propera al col·lapse) compromet, en definitiva, la qualitat de vida dels ciutadans.

Aquest nivell de desajust en els paràmetres centrals s'hauria de corregir a través de les propostes que el POUM pot efectuar a dos nivells:

- INTENSITATS D'EDIFICACIÓ I D'USOS => Amb una **nova regulació normativa** sobre les àrees centrals **per tal de disminuir la potencialitat total de creixement residencial.**
- VIALITAT, ZONES VERDES I EQUIPAMENTS => **Augmentant els espais urbans disponibles** per mitjà d'operacions puntuals estratègiques **en base a les àrees d'oportunitat.**

TEMA DE DEBAT 2.- Estructura Perimetral, espais oberts i relacions amb altres municipis.

Figueres ha crescut sobre una estructura general viària que encara cal completar. Fins ara, el creixement s'ha articulat sobre un traçat dissenyat l'any 1983. En aquests moments cal trobar noves solucions pel que fa al creixement perimetral;

- Com a conseqüència de les novetats infraestructurals (viàries i ferroviàries) que s'estan plantejant sobre Figueres i el seu entorn.
- I també pel fet que la situació conjuntural i el canvi de paradigma del futur de les ciutats ens porta a redimensionar els creixements perifèrics previstos.

El POUM proposa afrontar aquesta redimensió dels creixements perifèrics des de diferents supòsits:

- **CREIXEMENT PERIMETRAL**: El desenvolupament residencial ja no serà la única solució a la obtenció de sistemes i dotacions (viari, zones verdes i equipaments). Caldrà, doncs, **completar l'estructura perimetral mitjançant processos** de gestió i inversió **que no passin necessàriament pel desenvolupament privat** dels sectors del qual depèn actualment. Caldria **derivar part de les plus vàlues de la transformació central a aquesta finalitat**, així com propiciar **inversions** puntuals a través d'altres **administracions (supramunicipals)**
- **FRONTERA AMB EL RODAL**: Cal considerar **la ocupació lenta, però continuada**, d'un territori **(el rodal) que mereix una major atenció per tal de garantir una qualitat ambiental del tot necessària**. Els creixements perifèrics que es vagin produint, doncs, hauran de tenir molt en compte la **necessitat de respectar criteris ambientals a la frontera entre la nova ocupació i el rodal, i la relació projectada entre la ciutat construïda i els espais oberts**.
- **COORDINACIÓ ENTRE MUNICIPIS**: La **coordinació de les propostes amb els municipis veïns**, especialment amb **Vilafant**, tindrà especial importància en el POUM.

TEMA DE DEBAT ·3.- Altres aspectes a considerar

- El **document de bases** s'ha volgut centrar en l'**estudi del teixit existent i l'estructura que el sustenta més que en les potencialitats de creixement** per mitjà de la nova ocupació del territori.
Per tant, l'anàlisi de les seves **potencialitats edificatòries**, així com la seva **naturalesa i característiques urbanístiques han de servir per:**
 - **Posar les condicions de la seva renovació i**
 - **Establir les mesures necessàries per a que esdevingui veritablement el motor de canvi** de la ciutat.
- També cal ser conscients que **completar les infraestructures i dotacions necessàries** per a la ciutat actual i del futur **ja no es pot deixar en mans exclusivament de la iniciativa i capacitat econòmica de caràcter privat**, a través del desenvolupaments de sectors o àmbits de transformació.

El creixement i la nova ocupació del territori no pot mantenir el protagonisme que ha tingut en èpoques precedents, i menys tenint en compte la **sensibilitat i fragilitat dels espais oberts del rodal**, la necessitat de posar en qüestió els **nous models de ciutat**, en contraposició als models tradicionals de la ciutat mediterrània, i l'**aparició del nou paradigma energètic**, que obligarà en el futur a un major grau d'autosuficiència i sostenibilitat.

El debat que proposem en aquest apartat s'hauria de centrar en quins temes creieu que caldria afegir com a conclusions de les Bases del POUM que no s'hagin tingut en compte d'una manera específica

3.- BUIDATGE DE RESULTATS

Tot seguit es presenten el conjunt d'aportacions ciutadanes recollides durant el taller. Les valoracions i opinions exposades pels tres grups de treball dinamitzats complementaran el document de "Bases de la revisió del POUM", i es tindran en compte durant el procés d'elaboració del document d'Avanç de Planejament.

S'exposen totes les aportacions recollides de forma agregada, amb la intenció de garantir el dret dels participants a que quedi constància escrita de totes i cada una de les reflexions expressades.

En tots els casos la informació es presenta seguint els criteris d'ordenament que van fonamentar el taller participatiu:

- Principals PROS i CONTRES en relació als elements relacionats amb la **Millora de la ciutat construïda**
- Principals PROS i CONTRES en relació als elements relacionats amb l'**estructura perimetral, els espais oberts i les relacions amb altres municipis**
- Identificació d'**aspectes que no apareixen expressament en les conclusions de les Bases** i que haurien d'orientar les propostes de l'Avanç del POUM

3.1.- Resultats agregats

MILLORA DE LA CIUTAT CONSTRUÏDA

<i>PROS (virtuts, beneficis, elements positius)</i>	<i>CONTRES (esculls, dificultats, contradiccions)</i>
<p>REDUCCIÓ DEL POTENCIAL EDIFICATORI</p> <ul style="list-style-type: none"> • El context de crisi econòmica afavoreix la disminució del potencial edificatori, i afrontar la problemàtica de fons. • La reducció del potencial edificatori <p>DESCENTRALITZACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Possibilitat de descentralització dels usos comercials cap a la perifèria, fora de la corona del nucli antic. <p>PARC VIARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitats de creació de pàrquings dissuasius a tocar del centre de la ciutat. • Aparcaments per residents com a element pacificador. • Aprofitar les illes interiors de blocs d'edificis per fer pàrquing soterrats. • Aprofitar les zones verdes per fer-hi pàrquing soterrats • Augmentar la ràtio d'aparcaments per els propietaris en els nous habitatges. • Possibilitat de preveure ràtios d'aparcaments privats més alts als habitatges de nova construcció <p>IMPACTES ADAPTATS DE LA NOVA PLANIFICACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creació de nous equipaments i zones verdes • Més intervenció a la planificació de construccions en "zones calentes" • És positiva la nova regulació normativa sobre les àrees centrals i l'augment dels espais urbans 	<p>MASSIFICACIÓ COMERCIAL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limitació viària: el trànsit urbà en la zona central és elevat. • Limitació d'usos: Tot el teixit comercial està ubicat al centre. • Centralitat d'usos comercials que fa que el nucli sigui massificat. <p>DUALITAT VIANANTS VS COTXES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poc espai per vianants (Figueres centre no convida a passejar). • Vorerres estretes que dificulten el pas dels vianants, però alhora, si es fan més amples, la mobilitat dels cotxes se'n veuria perjudicada. <p>SITUACIÓ ECONÒMICA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Es facin les actuacions que es facin, d'una manera ho altre acabarà repercutint econòmicament als figuerencs. <p>MANCA DE CONCRECIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> • A nivell d'espais públics, caldria més èmfasi i concreció en les zones amb més densitat (Eixample, Estació, Culubret, Sant Joan) • Directrius correctes però genèriques ja que cal singularitzar barris, zones, illes específiques, com el Casc Antc o el barri de l'Estació <p>DUBTES, RISCOS, DIFICULTATS...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dubtes sobre el finançament dels creixements a les àrees centrals. Expropiacions? • Apareixeran pressions dels propietaris actuals de finques <p>Risc de créixer a "lo ample". La limitació d'alçades no ens ha de dur a créixer de foma expansiva / horitzontalment</p>

ESTRUCTURA PERIMETRAL, ESPAIS OBERTS I RELACIONS AMB ALTRES MUNICIPIS

PROS (virtuts, beneficis, elements positius)	CONTRES (esculls, dificultats, contradiccions)
<p>BONA REDIMENSIÓ DELS CREIXEMENTS PERIFÈRICS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Són positius els plantejaments presentats, fonamentalment perquè aposten per una nova economia més sostenible. • Permet aprofitar terrenys que quedaran lliures, com la via del tren, per a desenvolupar zones verdes i equipaments públics • Tenir cura que el cost de les infraestructures no impliqui la necessària construcció d'habitatges <p>RODALS</p> <ul style="list-style-type: none"> • El rodal, més enllà de suposar una contenció dels teixits construïts és el territori natural per als usos perifèrics a la ciutat, i representa una oportunitat per a ubicar-los. • És molt positiva l'especial atenció als criteris ambientals en el creixement perifèric • Que la frontera pugui esdevenir una via verda permeable amb accés a les zones agrícoles <p>CREIXEMENT PERIMETRAL</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'aprofitament de les plus vàlues de la transformació central per al desenvolupament de l'estructura perimetral • Suports econòmics d'administracions supramunicipal.. Cal ser llestos desenvolupant sectors estratègics (que beneficiïn a diferents ajuntaments) per aconseguir finançament supramunicipal <p>COORDINACIÓ ENTRE MUNICIPIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprofitar sinergies amb els municipis propers, sobretot amb aquells que hi ha 	<p>RODALS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Més que "frontera" amb el rodal caldria parlar del concepte "transició" <p>POCA PLANIFICACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> • No s'ha fet una planificació supramunicipal en aspectes com el TGV. • Definició poc clara del que serà finalment l'estació del TGV, sobretot quan l'estació de Girona estigui 100% operativa. Pot comportar que l'ús de l'estació baixi i quedi "deserta". <p>ARRANJAMENTS I MILLORES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evitar un creixement de tipus neuronal en l'urbanisme de la zona perimetral. • L'accés de vianants al castell no és agradable (és estret, no hi ha bancs,...). <p>COORDINACIÓ ENTRE MUNICIPIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cal coordinació amb tots els municipis de l'entorn, i no només amb Vilafant (sobretot per coordinar aspectes viaris i d'equipaments públics) • No deixar la coordinació entre municipis en mans dels "governos de torn" • Manquen espais institucionals de coordinació amb d'altres municipis <p>CREIXEMENT PERIMETRAL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cal delimitar de forma molt clara els usos residencials • Malgrat la valoració positiva de l'aprofitament de les plus vàlues cal ser conscient que no es pot dependre només d'això. L'Ajuntament haurà de fer un esforç econòmic per a desenvolupar zones estratègiques (però les capacitats econòmiques de l'Ajuntament són limitades). • És molt probable que manquin recursos econòmics per finançar els

aspectes de coincidència com TGV o polígons industrials.

- Potenciar equipaments (com els esportius) supramunicipals per millorar l'ús i eficiència dels mateixos.

ENTORN NATURAL

- Potenciar les possibilitats que ofereixen les àrees d'esbarjo i de passeig dels figuerencs.
- Creació d'una "anella verda" que connecti les zones de passeig de la ciutat.

creixements perimetrals

- Existència de dificultats d'explotació de les zones agrícoles. S'han de potenciar més les possibilitats.

ALTRES ASPECTES A CONSIDERAR

ASPECTES

EXERCIR CAPITALITAT

El POUM ha de consolidar el necessari exercici de capitalitat que ha de fer Figueres:

- La capitalitat (lideratge territorial) ha de traduir-se en tenir una posició pròpia i clara per defensar els interessos locals i del territori. Molt especialment pel que fa a les infraestructures supramunicipals (El POUM hauria de posicionar-se sobre què es farà amb l'Estació, la N-II i el Castell)
- Cal més i millor coordinació amb administracions supramunicipals
- L'exercici de capitalitat també s'ha de traduir en aspectes com: sistema de pàrquings perifèrics, compartir equipaments públics amb municipis veïns, etc.
- La capitalitat també s'ha d'exercir fent que el POUM abordi el model econòmic de ciutat i la barreja d'usos

CREIXEMENT POBLACIONAL

- Control de pisos buits com a element de creixement. No cal fer més habitatge si abans no s'ha controlat el parc de pisos buits.
- Control de la capacitat de càrrega de la ciutat - vigilar amb temes com l'abastiment d'aigua, construcció d'una potabilitzadora, etc...

L'ENERGIA COM A ELEMENT CLAU DE FUTUR

Moltes aportacions es centren en la manca de referències vinculades a la definició d'un model energètic de ciutat. Sobretot pel que fa a l'autoproducció (com i on produir-la):

- Incorporar idees amb el seu planejament que vagin més enllà de l'ús del petroli com a recurs energètic. Pensar en l'era post-petroli.
- Ser més independents energèticament reservant sòl per la producció d'energies alternatives
- Definir mesures per tal que habitatges i indústries noves siguin independents energèticament
- Estudiar i potenciar les àrees més profitoses agrícolament per incentivar noves formes urbanístiques i de producció energètica.
- Planificació d'una planta de compostatge, ja sigui pròpia o comarcal.
- Possibilitat d'implantació de la Biomassa

DESENVOLUPAMENT URBANÍSTIC I COHESIÓ SOCIAL, DUES CARES D'UNA MATEIXA MONEDA

Cal que la garantia del dret a un habitatge digne sigui un fil conductor de la revisió del POUM. La vinculació entre la planificació urbanística i la inclusió social ha de ser un dels criteris principals del nou POUM.